

Innovatiesteun aan KMO's

Oktober 2017

- √ KMO-Programma en O&O Bedrijfsprojecten levert Vlaamse KMO's €486 miljoen aan innovatie-subsidies op over de periode 2007-2016
- √ Uitgekeerd bedrag verdubbelt van €38 miljoen in 2011 tot €73 miljoen in 2016
- √ Aantal KMO's dat een subsidie aanvraagt stijgt stelselmatig, maar het blijft een selectie groep ten opzichte van de totale populatie van KMO's in Vlaanderen

Over de periode 2007-2016 ontvingen Vlaamse KMO's¹ voor **486,1 miljoen euro** aan innovatiesteun door het Vlaams Agentschap voor Innoveren en Ondernemen (VLAIO). Dat blijkt uit cijfers die werden bekomen na een parlementaire vraag van Francesco Vanderjeugd aan minister Muylers (en die nadien werden gecontroleerd door VLAIO-medewerkers). Het gaat hierbij om de steuninstrumenten binnen het **KMO-programma** (KMO-innovatieprojecten, KMO-haalbaarheidsstudies en de vroegere KMO-innovatiestudies; hierna gezamenlijk als 'KMO-projecten' aangeduid) en de **Onderzoek & Ontwikkeling (O&O) Bedrijfsprojecten**. De KMO-projecten dragen bij tot het realiseren van een innovatie. Dit kan zowel de ontwikkeling van een volledig nieuw of een beduidend vernieuwend en verbeterd product, proces, dienst of concept omvatten. 'Innovatie' of 'vernieuwing' is daarbij te interpreteren als 'vernieuwend voor het bedrijf én met een duidelijke impact op de bedrijfsactiviteiten'. Een O&O-bedrijfsproject is een individueel project van onderzoek of ontwikkeling, uitgevoerd door één of meerdere bedrijven, al dan niet in samenwerking met kennisinstellingen.

Tussen 2007 en 2010 waren er nog sterke schommelingen in bovenvermeld steunbedrag, maar **sinds 2011 is het uitgekeerde steunbedrag door het VLAIO aan KMO's stelselmatig gestegen, van 38,1 miljoen euro in 2011 tot 73,3 miljoen euro in 2016. Op die manier ligt de innovatiesteun voor de steuninstrumenten O&O Bedrijfsprojecten en KMO-projecten in 2016 92,4% hoger dan in 2011, bijna een verdubbeling.**

Het gemiddeld steunbedrag per aanvraag vanuit een kleine of middelgrote onderneming voor KMO-projecten komt over de periode 2007-2016 neer op 88.703 euro (let op: geen cijfers beschikbaar over het aantal unieke KMO's dat steun krijgt via dit instrument²). Kijken we naar de jaarlijkse opdeling dan zien we een significante stijging van het gemiddelde steunbedrag. In 2007 bedroeg dit nog 59.545 euro. In 2016 is dit 126.147 euro, een verdubbeling. De provincie West-Vlaanderen scoort hier het hoogst met een gemiddelde van 92.081 euro aan steun per aanvraag voor KMO-projecten (over de periode 2007-2016). Vlaams-Brabant scoort het laagst met een gemiddelde van 83.061 euro aan steun, een

¹ Europese definitie.

² Een KMO kan jaarlijks meerdere keren optreden als aanvrager voor een KMO-project. Hier staat een limiet op.

verschil van 10% met West-Vlaanderen. Antwerpen haalt een gemiddelde van 89.887 euro, Oost-Vlaanderen 89.703 euro en Limburg 87.894 euro.

Voor O&O Bedrijfsprojecten geldt een gemiddeld steunbedrag van 400.657 euro per aanvraag vanuit een KMO over de periode 2007-2016. Hier zien we echter een daling van het gemiddelde steunbedrag over de jaren heen: van 515.657 euro in 2007 naar 380.852 in 2015 (in 2016 wel terug gestegen naar 407.027 euro). Deze daling heeft vooral te maken met een stijging van het aantal aanvragers. Tussen 2012 en 2016 is het O&O steunbedrag aan KMO's immers gestegen met 110,7% (van 19,7 miljoen euro naar 41,5 miljoen euro). Bekeken over de periode 2007-2016 scoort de provincie Oost-Vlaanderen het hoogst met een gemiddelde van 446.397 euro aan steun voor O&O Bedrijfsprojecten. Daarna volgt Antwerpen met een gemiddelde van 439.120 euro. Vlaams-Brabant haalt een gemiddelde van 408.631 euro, Limburg 402.859 euro en West-Vlaanderen 228.779 euro.

Tabel 1: gemiddeld steunbedrag (€) per aanvraag door een KMO over de periode 2007-2016

Programma	Provincie	Bedrag
KMO-projecten	West-Vlaanderen	€92.081
KMO-projecten	Antwerpen	€89.887
KMO-projecten	Oost-Vlaanderen	€89.703
KMO-projecten	Limburg	€87.894
KMO-projecten	Vlaams-Brabant	€83.061
KMO-projecten	Vlaanderen	€88.703
O&O Bedrijfsprojecten	Oost-Vlaanderen	€446.397
O&O Bedrijfsprojecten	Antwerpen	€439.120
O&O Bedrijfsprojecten	Vlaams-Brabant	€408.631
O&O Bedrijfsprojecten	Limburg	€402.859
O&O Bedrijfsprojecten	West-Vlaanderen	€228.779
O&O Bedrijfsprojecten	Vlaanderen	€400.657

Wat het aantal aanvragers betreft waarvan een project werd beoordeeld in de periode 2007-2016 (let op: wanneer een project geen steun krijgt wordt voor de aanvrager(s) niet bepaald of het een KMO is of niet, wat verplicht tot het maken van een schatting), zien we dat voor KMO-projecten het aantal KMO's sinds jaar en dag rond de 300 schommelt. Voor O&O Bedrijfsprojecten is er wel sprake van een significante stijging: van 54 KMO's in 2007 tot 153 KMO's in 2016. KMO's vinden dus steeds beter hun weg naar O&O Bedrijfsprojecten.

Uit de cijfers blijkt ook dat tussen 2007-2016 gemiddeld 20,3% van de KMO's hun KMO-projecten geweigerd zag. Voor O&O Bedrijfsprojecten is dit weigeringspercentage 34%. In onderstaande tabel worden de provinciale cijfers weergegeven.

Tabel 2: gemiddeld weigeringspercentage voor KMO-aanvragers over de periode 2007-2016

Programma	Provincie	Percentage
KMO-projecten	Antwerpen	23%
KMO-projecten	Limburg	19%
KMO-projecten	Oost-Vlaanderen	20%
KMO-projecten	Vlaams-Brabant	21%
KMO-projecten	West-Vlaanderen	18%
KMO-projecten	Vlaanderen	20%
O&O Bedrijfsprojecten	Antwerpen	40%
O&O Bedrijfsprojecten	Limburg	36%
O&O Bedrijfsprojecten	Oost-Vlaanderen	30%
O&O Bedrijfsprojecten	Vlaams-Brabant	36%
O&O Bedrijfsprojecten	West-Vlaanderen	28%
O&O Bedrijfsprojecten	Vlaanderen	34%

UNIZO-beleidsaanbevelingen

In verhouding tot het totale aantal KMO's in Vlaanderen vraagt slechts een kleine minderheid van de KMO's innovatiesubsidies aan. Dit betekent echter niet dat het beleid deze grote groep van bedrijven links moet laten liggen. Wel integendeel, net die grote en heterogene groep van bedrijven die vandaag onvoldoende zelf in staat is om hun innovatienoden te definiëren en er naar te handelen, heeft nood aan efficiënte ondersteuning.

UNIZO zet dan ook in op een innovatie-steuninstrumentarium dat voldoende KMO-gericht is:

- ✓ Binnen het instrumentarium zal er altijd een zekere vorm van complexiteit noodzakelijk zijn om aan de unieke noden en behoeften van KMO's te kunnen voldoen. Er is echter geen reden waarom de ondernemer met deze complexiteit geconfronteerd moet worden. UNIZO vraagt daarom om te blijven inzetten op een coherent, eenvoudig communicatiebeleid (die de doelgroep KMO's specifiek target) en een gebruiksvriendelijke, elektronische interface (die een vlotte aanvraag en opvolging van dossiers toelaat).

- ✓ Een verdeling van de innovatiesteun gebaseerd op het aandeel van KMO's in de tewerkstelling (67%) en in de toegevoegde waarde (58%) in onze economie³. Uit recente VLAIO-rapporten blijkt dat 46% van de financiële steun o.b.v. KMO-projecten en O&O Bedrijfsprojecten naar KMO's stroomt. Dit aandeel zou op termijn moeten stijgen tot boven de 50%. UNIZO engageert zich daarbij om KMO's te sensibiliseren en door te verwijzen naar de innovatiesteuninstrumenten van de overheid.
- ✓ Verdere ondersteuning van het segment van de 'innovatievolgers'. Deze groep van bedrijven kenmerkt zich door een beperkte innovatieabsorptiecapaciteit en het feit dat ze dikwijls geconfronteerd worden met vragen rond de implementatie van innovaties in brede zin. Meestal betreft het innovaties die nieuw zijn voor het bedrijf, maar niet nieuw voor de markt.

³ Bron: Europese Commissie, SBA fact sheet Belgium 2015.